

1. UVOD

Europsku uniju čine suverene države koje su se dijela svoje samostalnosti odrekle u korist Unije, odnosno dobrobiti naroda Europe. Promjene koje obilježavaju početak 21. vijeka na prostoru Europe utiču i na Bosnu i Hercegovinu koja je, iako samo potencijalni kandidat, njezin dio. Europska unija predstavlja integraciju država, a nastala je s ciljem stvaranja zajedničke ekonomije koje će se nametnuti kao lider u razvijenom svijetu. Proces integrisanja traje neprekidno od završetka Drugog svjetskog rata. Viziju i misiju da postane najbrža rastuća svjetska ekonomija do 2010. godine Unija želi postići kreiranjem i podržavanjem zajedničkih politika i regionalnim pristupom u svom razvoju. Stvaranje jedinstvenog tržišta Unije donijelo je čitav niz pogodnosti kao što su nesmetan protok roba, ljudi, kapitala i informacija, ali i čitav niz problema, kako postojećim članicama, tako i onima koje to tek trebaju postati. Prvenstveno su to problemi snažne konkurencije i troškovi suprotstavljanja istoj, te potrebe usklađivanja zakonskog okvira. Zbog nemogućnosti zemalja članica da se s njima nose, cilj je Unije postizanje socijalno-ekonomske kohezije smanjenjem nejednakosti na njenom cijelom teritoriju. Prvenstveno se to odnosi na slabije razvijene regije i države. Nacionalne ekonomije nemaju snage nositi se s rastućom konkurencijom, kao posljedicom jedinstvenog tržišta i globalizacije, a ne smije se zanemariti ni činjenica još bržeg razvoja već razvijenih područja i još većeg zaostajanja nerazvijenih.

Unija primjenjuje niz programa kojima daje podršku regijama kako bi savladale probleme s kojima se suočavaju. Podrška se ne temelji isključivo na financijskim sredstvima, već je naglasak na pomoći državama članicama, dok pri tome i dalje najvažniju ulogu igraju njihove nacionalne mjere. Osim individualnog pristupa pojedinim regijama Unija stimuliše i prekograničnu saradnju. Izdvajanja za smanjenje regionalnih razlika unutar Unije iznose približno 1/3 budžeta. Da bi ih mogle koristiti, države članice, ali i kandidati, svoj razvoj trebaju temeljiti na načelima regionalnog razvoja. Bosna i Hercegovina kao potencijalni kandidat i buduća članica zaostaje u mjerama neophodnim za brže integrisanje u Uniju. U tu svrhu treba izraditi Nacionalnu strategiju razvoja BiH i na temelju toga Strategiju regionalnog razvoja, te osnovati čitav niz tijela kao što je Državna agencija za regionalni razvoj, a na nivou regija pristupiti izradi regionalnih operativnih programa (prvi koraci su učinjeni putem EU RED projekta u okviru projekta CARDS 2002).

Svaka zemlja koja želi pristupiti u punopravno članstvo Europske unije, obvezna je uskladiti svoje zakonodavstvo s onim u Uniji. Područje kojem se poklanja najviše pažnje svakako je regionalna politika koja omogućava državama kandidatima korištenje sredstava pretpripravnih fondova, a kasnije, primanjem u punopravno članstvo, i ostalih. Cilj je postizanje socijalnoekonomske kohezije i usklađenost s pravnom tekovinama zajednice.

Unatoč raspoloživosti sredstava fondova Unije, iskustvo deset novih zemalja članica pokazuje teškoće pri dobijanju i korištenju tih sredstava. Slična situacija očekuje i BiH.

Podrška provođenju zajedničke politike Europske unije temeljni je cilj fondova Europske unije. Sredstva namijenjena nekom od njih, mjerilo su njegove važnosti. Namijenjena su državama kandidatima za članstvo, članicama i trećim zemljama, pa prema tome mogu biti:

- _ pretpristupni fondovi
- _ strukturni i kohezijski fondovi
- _ inicijative zajednice
- _ programi zajednice

Kako do sredstva fondova Unije koja su trenutno dostupna našoj državi ,pitanje je čiji bi odgovor Bosnu i Hercegovinu odveo na stepenicu više na putu ka punopravnom članstvu u EU.